

marketmonitor

Focus op landen en sectoren

Mei 2009

De nabije toekomst voor sleutelmarkten en industriën

Atradius brengt u maandelijks een snapshot over een aantal markten en sleutelsectoren. Onze kredietanalisten hebben een specifieke kijk op de wereldeconomie en de sectoren die de wereld doen draaien. We hopen dat u in deze samenvattingen een bruikbare extra ontdekt aan uw kredietverzekering.

Nog belangrijker, onze kredietanalisten gebruiken hun expertise en ervaring om naar de toekomst te kijken. In elke editie van Atradius Market Monitor treft u also onze visie voor een aantal sleutelmarkten.

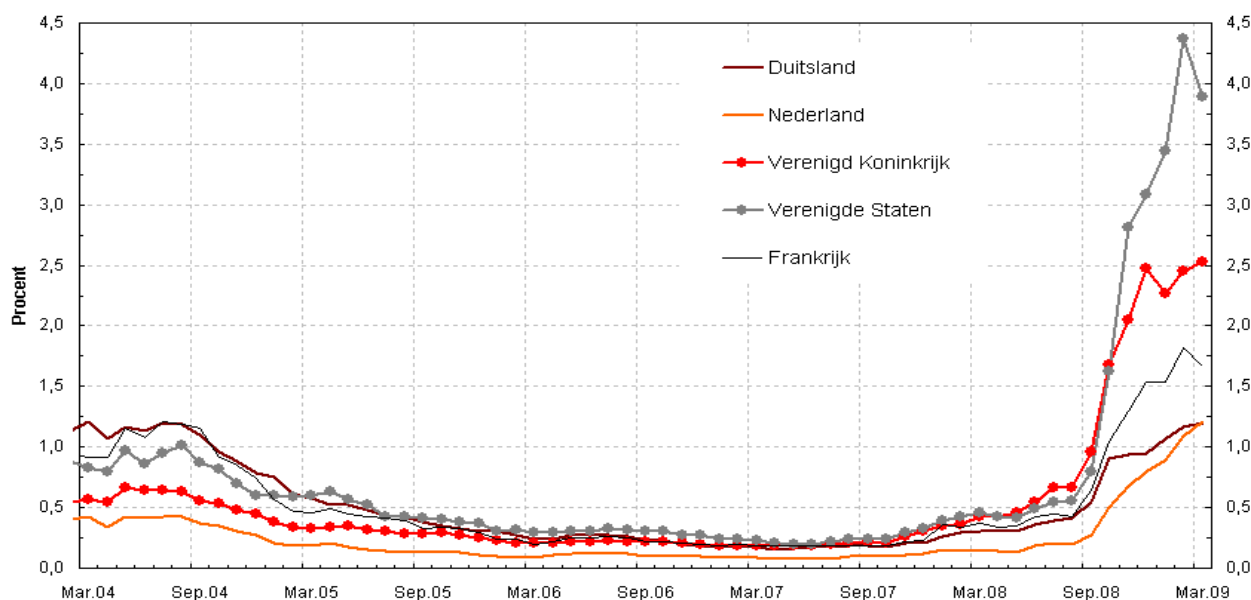
In dit nummer...

...bespreken we de volgende markten:

- VSA – met een schijnwerper op de chemie- en metaalindustrie
- België
- Nederland
- Finland
- Tsjechië
- Slovakije
- Roemenië
- Atradius Collections signaleert forse toename aantal incassozaken

Verwachte wanbetalingen in West-Europa en de VSA

Eén van de belangrijkste factoren die ondernemers dienen te kennen is de trend van insolventies op hun markten. De EDF grafiek die u in elke uitgave van Market Monitor aantreft is gebaseerd op beursgenoteerde ondernemingen uit de desbetreffende markten en op de kansen op wanbetaling in de diverse sectoren in het volgende jaar. In deze context, wordt wanbetaling gedefinieerd als het niet nakomen van een geplande betaling, of het in gang zetten van een faillissementsprocedure. De kans op wanbetalingen wordt berekend op basis van drie parameters: de marktwaarde van de middelen van de onderneming, haar volatiliteit en haar huidige kapitaalstructuur. Als leidraad, de kans dat één onderneming op honderd slecht zal betalen wordt weergegeven als 1%.

Bron: Atradius Economic Research en KVM Credit Monitor

Het verslechterende wereldwijde economische klimaat vertaalt zich in een toename van het aantal faillissementen. Zoals bevestigd door de indicators voor de verwachte wanbetalingsfrequentie (VWF), zal het aantal faillissementen in 2009 naar verwachting sterk stijgen in alle grote economieën. De verwachte verergering van het wanbetalingsprobleem is sinds medio 2007 merkbaar (zie grafiek hierboven). Deze ontwikkeling wijst op een versnelde toename van het wanbetalingsrisico voor alle grote westerse economieën.

In maart 2009 steeg het mediaanniveau van de VWF in een aantal grote westerse economieën opnieuw ten opzichte van februari, met een scherpe stijging in Nederland. In de VS en Frankrijk is de VWF enigszins gedaald, maar er is geen reden tot zelfgenoegzaamheid aangezien de VWF in beide landen nog altijd zeer hoog is vergeleken met de cijfers van januari 2009.

Op de volgende pagina's bespreken we de impact van wanbetalingsrisico op bepaalde sleutelmarkten

Het huidige ondernemersklimaat

Sinds december 2007 zit de VS in een recessie. De economie kampt met een stijgende werkloosheid, teruglopende consumentenbestedingen, een ondermaats consumentenvertrouwen, een escalatie van het aantal executieverkopen en een verminderde productieactiviteit. In het vierde kwartaal van 2008 kromp de Amerikaanse bbp-groei met 6,3%, liepen de consumentenbestedingen met 4,3% terug en daalde de uitvoer met 23,6% – de grootste daling sinds 1971. Verwacht wordt dat de evolutie van het bbp in het eerste kwartaal van 2009 even slecht zal zijn, aangezien de werkloosheid stijgt (bedroeg 8,5% in maart 2009) en de verwerkende industrie zwak blijft (in maart 2009 daalden de orders voor duurzame goederen met 0,8%).

In de eerste week van mei 2009 zakten de financieringskosten voor bedrijven tot het laagste niveau sinds oktober 2008. Er zijn tekenen dat de inspanningen van de overheid om de kredietmarkten te herstellen vruchten afwerpen. De spreads bij de interbancaire kredietverlening vielen terug tot het laagste niveau sinds de ineenstorting van Lehman Brothers. De banken staan echter nog steeds niet te springen om kredieten te verstrekken. Er bestaat nog altijd veel onzekerheid over de kapitaalreserves, de kwaliteit van de activabases, de marktwaarde van activa die worden aangehouden door kredietverstrekkers en hun kredietwaardigheid. De kredietmarkten steunen momenteel alleen de meest levensvatbare bedrijven.

Vooruitzichten voor de VS

In 2008 steeg het aantal bedrijfsfaillissementen tot 30.000, wat 49% meer was dan in 2007. Het aantal bedrijfsfaillissementen gaat nu al 10 kwartalen op rij in stijgende lijn en zal naar verwachting voor de rest van 2009 verder toenemen. Volgens de prognoses zullen dit jaar 62.000 bedrijven over de kop gaan.

De Amerikaanse auto-industrie verkeert momenteel in een penibele situatie. Chrysler heeft een gerechtelijk akkoord (Chapter 11) aangevraagd, nadat debiteuren, stakeholders en obligatiehouders geen minnelijke schikking wisten te bereiken. GM blijft het moeilijk hebben, ondanks de enorme overheidsfinanciering. Het bedrijf heeft tot 1 juni 2009 om aan de Amerikaanse regering een businessplan voor te leggen waaruit blijkt dat het overlevingskansen heeft, anders kan GM genoodzaakt zijn een gerechtelijk akkoord aan te vragen. Ford daarentegen is wat kortetermijnliquiditeit betreft gezond. Geraamd wordt dat Ford dit jaar 9,2 tot 9,7 miljoen voertuigen zal bouwen in de VS, wat beduidend minder is dan de 16-17 miljoen eenheden die het in het recente verleden bouwde. Hierdoor is ook de situatie van toeleveranciers aan de auto-industrie aanzienlijk verslechterd. Andere problematische sectoren zijn:

- De metaalsector, omdat deze sector levert aan de auto-industrie en de kapitaalgoederensector, die beide gestagneerd zijn.
- De chemische sector, omdat de vraag, voorraadafbouw, hoge kosten en hoge schuldenlast een negatief effect hebben gehad op de marges, winsten en cashflows.
- De sector van de woning- en bedrijfsbouw, omdat de kredietverlening is opgedroogd en er een overaanbod aan woningen en kantoorruimte is.
- De papier- en verpakkingsindustrie, omdat de vraag gedaald is als gevolg van de economische groeivertraging en de hoge kosten.
- De detailhandel, omdat deze sector het nog steeds moeilijk heeft als gevolg van de teruggelopen consumentenbestedingen en de hoge werkloosheid.

De economische vooruitzichten voor de VS op korte termijn blijven somber, al is een lichte verbetering in de tweede helft van 2009 niet uitgesloten.

Chemische sector

Hoe heeft de wereldwijde economische teruggang zijn weerslag (gehad) op de chemische sector?

De wereldwijde recessie heeft geleid tot een snelle daling van de vraag naar grondstoffen en speciale chemicaliën, wat het kredietprofiel van de sector aanzienlijk heeft verslechterd. De dalende vraag naar verven, coatings, hoogwaardige kunststoffen, lijmen, glas, etc. in de automobielandustrie en de bouwsector in het bijzonder heeft tot aanzienlijke omzet- en prijsdalingen geleid. Van november 2008 tot februari 2009, terwijl de kredietmarkten bevroren en de voorraden werden afgebouwd, liepen er nauwelijks nog bestellingen binnen. Toen deze daling begon, was het al slecht gesteld met de cashpositie en liquiditeit in de sector. De hoge energie- en inputkosten begin 2008 hebben bij veel bedrijven in de sector cashflowproblemen veroorzaakt en de marges doen dalen. In deze kapitaalintensieve sector zijn de reeds hoge schulden verder gestegen doordat veel chemische bedrijven nieuwe schulden hebben gemaakt om zwakkere bedrijven over te nemen.

Wat is de trend qua betalingsachterstanden, wanbetalingen en faillissementen, en waarom?

Het aantal betalingsachterstanden, wanbetalingen, selectieve wanbetalingen en faillissementen in de chemische sector is aanzienlijk gestegen omdat de gevolgen van de voorraadafbouw en de beperkte toegang tot extern kapitaal bij veel kopers liquiditeitsproblemen hebben veroorzaakt. De teruggelopen vraag heeft de cashflow en het werkkapitaal aangetast. Dit jaar zijn al verscheidene grote chemische bedrijven insolvent geworden en is het kredietprofiel van de meeste kopers in deze sector aanzienlijk verslechterd. Verwacht wordt dat deze trend zich in de tweede helft van 2009 zal doorzetten, zij het in een trager tempo.

Waarop moeten toeleveranciers aan de chemische sector in het bijzonder letten?

Bedrijven moeten letten op prijs- en omzetsdalingen bij hun klanten en het effect hiervan in hun jaarrekeningen en op hun liquiditeit. Omzet- en prijsdalingen liggen aan de basis van dalende marges, exploitatieverliezen, een zwakke of negatieve rentedekking en een netto negatieve kasstroom ('cash burn'). De beheersing van de energie- en grondstofkosten die tijdens het productieproces worden gemaakt, is van essentieel belang wanneer de omzet daalt. De mogelijkheid om kostenstijgingen door te rekenen, kostenverlagingen door te voeren en cashflow te genereren is zeer belangrijk bij het voorspellen of een klant in staat zal zijn zijn schuldverplichtingen na te komen, aangezien veel klanten die externe financiering nodig hebben deze slechts moeilijk kunnen krijgen. Volg ook nauwlettend de eindmarkten van uw klanten, omdat een groot deel van de Amerikaanse verwerkende industrie blijft achteruitgaan.

Wat zijn volgens Atradius de kortetermijnvooruitzichten (6 maanden) voor de chemische sector?

De vooruitzichten zijn negatief. We verwachten dat de vraag de komende maanden zwak zal blijven. Eventuele stijgingen van de energiekosten zullen de cashflow en marges verder aantasten. De afslanking van bedrijven, de consolidatie in de sector en de faillissementen hebben de capaciteit van de sector gereduceerd. We verwachten dat het beheersen van de kosten en het oppotten van cash het hele jaar zal doorgaan.

Metaalsector

Hoe heeft de wereldwijde economische neergang zijn weerslag (gehad) op de metaalsector?

De economische neergang heeft een negatief effect gehad op de Amerikaanse metaalindustrie in termen van omzet en prijzen. Deze sector levert voornamelijk aan de autosector (30% van alle in de VS verkochte staal), bouwsector, infrastructuursector, machine-industrie, ruimtevaartindustrie en energiesector, die allen achteruitgaan. De vraag van de consument is gedaald, waardoor de orders voor metaalproducten zijn opgedroogd, ook omdat klanten hun voorraden afbouwen en alleen nog voor lopende projecten bestellingen plaatsen. Overal wordt er nu gewerkt met just-in-time leveringen, wat ongunstige gevolgen heeft voor de vraag aangezien er veel minder auto's worden gebouwd en projecten worden gestart.

Aluminiumproducenten hebben hun kredietprofiel al fors achteruit zien gaan en de kredietstatistieken van staalproducenten blijven enorm verslechteren als gevolg van overcapaciteit, grote voorraden, overaanbod en zwakke vraag van de consument. De balansen zijn zwak, grote producenten en distributeurs zitten nog steeds met zware schuldenlasten en de toegang tot de kapitaalmarkten is onzeker voor bedrijven met een lagere creditrating.

Wat is de trend qua betalingsachterstanden, wanbetalingen en faillissementen, en waarom?

De betalingsachterstanden nemen toe naarmate de teruggelopen vraag de cashflow en het werkkapitaal aantast. Op het moment dat deze achteruitgang begon, zat de sector nog met een sterke cashflow en liquiditeit. Maar nu is het kredietprofiel van zelfs de sterkste afnemers in de sector verslechterd als gevolg van omzet- en prijsdalingen. We verwachten dat deze trend zich zal doorzetten in de rest van 2009, wat zou kunnen leiden tot meer wanbetalingen en faillissementen.

Waarop moeten toeleveranciers aan de Amerikaanse metaalindustrie in het bijzonder letten?

De schulden die in de nabije toekomst vervallen, de gegenereerde cashflow uit bedrijfsactiviteiten, de vrije cashflow, de 'cash conversion cycle' (debiteurentermijn, omloopsnelheid van de voorraad) en de mogelijkheid om financiële verplichtingen na te komen, zijn factoren die men in de gaten moet houden, net als elke andere gebeurtenis die kan leiden tot een onmiddellijke behoefte aan cash of verlies van liquiditeit. De mogelijkheid om de kosten van het productieproces (bijv. energie-, arbeids-, smelkosten) te drukken, is van essentieel belang nu de omzet daalt. Heel belangrijk is aan wie de koper verkoopt (sterkte van de sector en concentratierisico, evenals het faillissementsrisico van de grote autofabrikanten en geassocieerde fabrikanten van originele auto-onderdelen).

Wat zijn volgens Atradius de kortetermijnvooruitzichten (6 maanden) voor de metaalsector?

De vooruitzichten zijn negatief. We verwachten dat de vraag in 2009 zwak blijft en dat de overheidsuitgaven zullen bijdragen tot de stabilisatie van de sector in 2010. Ook verwachten we bedrijfsreorganisaties en consolidaties, en zien we bedrijven nog het hele jaar doorgaan met het beheersen van de kosten en het oppotten van cash. Tot slot verwachten we dat de sector zwak blijft en dat het aantal faillissementen zal toenemen, tot er zoveel capaciteit verdwenen is dat er een nieuw evenwicht ontstaat tussen de teruggelopen vraag en het aanbod.

Het huidige bedrijfsklimaat

Het Belgische bedrijfsklimaat is sinds de tweede helft van 2008 verslechterd; in het laatste kwartaal versnelde de baisse nog, met een krimp van het bbp van 1,6%. In het eerste kwartaal van 2009 belandde België technisch gesproken in een recessie met een negatief groeipercentage van 3%. Globaal beschouwd voorspelt men dat het bruto binnenlands product in 2009 met 3,8% zal krimpen.

De export, die een zeer belangrijke bijdrage aan het bbp levert, werd sterk aangetast door de economische verslechtering van de belangrijkste handelspartners van België. In 2008 ging de export, jaar op jaar, 7% naar beneden. Omdat de Belgische regering nu maatregelen neemt om de investeringen en de consumptie te ondersteunen, zal het belastingstekort van België dit jaar 3,6% bedragen.

De kredietcrisis heeft de banksector onder druk gezet, met een directe impact op de uitgifte of de hernieuwing van kredieten voor bedrijven en consumenten. Deze evolutie heeft dan weer een negatieve invloed gehad op de investeringen. De bedrijfsinvesteringen evolueerden in 2008 positief (+2,1%). In 2009 wordt echter een negatieve evolutie verwacht (-4%). Ook voor de privéconsumptie voorspelt men een terugval. De overheidsinvesteringen zouden een omgekeerde beweging moeten maken (+3,5% in vergelijking met -3,7% in 2008), dankzij het stimuluspakket van de regering.

De dramatische verslechtering van de economie had een onmiddellijke invloed op het betaalgedrag van de bedrijven. In kwartaal 2 van 2008 werd 68,36% van de door Belgische bedrijven uitgegeven facturen tijdig betaald; in kwartaal 1 van 2009 viel dit cijfer echter terug tot 65,65%. In kwartaal 4 van 2008 werd 8,89% van die facturen meer dan 90 dagen na vervaldatum betaald. In kwartaal 1 van 2009 zien we, in vergelijking met het voorgaande kwartaal, een stijging met ongeveer 9% tot 9,69%. De Belgische staat, die altijd een vrij late betaler is geweest (in kwartaal 4 van 2008 werd ongeveer 23% van de facturen meer dan 90 dagen na vervaldatum betaald), betaalt nu echter sneller om de economie te ondersteunen: in kwartaal 1 van 2009 werd 'slechts' 7% van de aan de staat gerichte facturen meer dan 90 dagen na vervaldatum betaald (Bron: Graydon).

In 2008 bereikte het aantal faillissementen een historische piek van 8.512 gevallen, een stijging met 10,8% in vergelijking met 2007. Tussen januari en april 2009 gingen 3.374 bedrijven failliet; dat betekent een stijging met 23,09% jaar op jaar. De ergst getroffen sectoren zijn de bouwsector (+29,09%), het transport (+28,8%), de restaurants en cafés en de groothandel (+21%) (Bron: Graydon).

Vooruitzichten voor België

De vooruitzichten op korte termijn blijven pessimistisch. Een krimp van het bbp, met te weinig investeringen en consumptie, en druk op de exportsector. De belangrijkste indicatoren zijn negatief en we verwachten niet onmiddellijk een herstel. Door de beperkte toegang tot het krediet zullen de consumptie en de investeringen negatief beïnvloed blijven. Ook wordt verwacht dat het aantal faillissementen fors zal stijgen; de maandelijkse cijfers hebben alvast gewezen op recordstijgingen voor de afgelopen zes maanden. De sectoren bouw, metaal, auto's, transport, diensten en detailhandel zullen onder druk blijven staan.

Het huidige ondernemingsklimaat

Eerder dit jaar werd voorspeld dat de Nederlandse economie in 2009 met 2% zou krimpen. Dit is intussen bijgesteld tot 3,5% (en tot maar liefst 4,8% door het IMF). Aangezien Duitsland de grootste handelspartner is van Nederland, zal de verwachte krimp van het Duitse bbp van meer dan 6% een zware impact hebben op de Nederlandse export: in 2009 zal het exportvolume met 12% afnemen. In dezelfde periode zullen de investeringen met ruim 10% dalen. De productie is gekelderd en staat nu op het laagste peil in 25 jaar. De bezettingsgraad bedraagt bijna 74%, terwijl de norm ongeveer 85% is. Zowel het consumenten- als producentenvertrouwen staan op een zeer laag niveau. Beide zijn deze maand iets verbeterd, maar ze stonden dan ook op hun laagste niveau ooit.

Volgens recente prognoses zal de particuliere consumptie in 2009 en 2010 licht afnemen. De werkloosheid is gestegen tot 4,4%, maar afhankelijk van de verlenging van de regeling deeltijd-WW na 30 juni 2009 zou dit percentage in één klap kunnen verdubbelen. Momenteel werken 750.000 mensen onder deze regeling. Aangezien de economie niet verbeterd is, zal ongeveer de helft van hen werkloos worden indien de regeling niet wordt verlengd.

Veel financiële instellingen worden nu door de Nederlandse overheid ondersteund met kapitaal of garanties. De financiering van werkkapitaal door banken en andere partijen blijft echter zeer beperkt, en daarom concentreren bedrijven zich nog steeds op het verminderen van de behoefte aan werkkapitaal. Dit doen ze door hun voorraden te beperken, cash op te potten en bij hun leveranciers langere betalingstermijnen te bedingen. Aangezien de afbouw van voorraden vorig jaar reeds begon, verwachten we dat het niet lang meer zal duren voordat de voorraden dusdanig afgenomen zullen zijn dat ze moeten worden aangevuld – zelfs bij het huidige lagere productieniveau. De vraag zal bepalend zijn voor de mate waarin de economie zal opleven.

Vooruitzichten voor Nederland

Wij verwachten nog steeds een forse toename van het aantal faillissementen in 2009. In het eerste kwartaal van 2009 bedroeg de stijging 85% tegenover vorig jaar. De situatie voor sommige bedrijfssectoren is verslechterd sinds onze laatste Market Monitor-analyse in februari. Tijdens de eerste twee maanden van 2009 steeg het aantal faillissementen in de transportsector met 90% in vergelijking met dezelfde periode vorig jaar. In dezelfde periode zagen we een duizelingwekkende stijging (+130%) van het aantal faillissementen in de metaal-, elektronica- en machinebouwsector. In de bouw komen zelfs grote aannemers en beursgenoteerde bedrijven steeds meer onder druk te staan.

Voorspeld wordt dat het aantal faillissementen in 2009 met 100% zal stijgen. We hebben het dan in totaal over 10.000 faillissementen, voor het merendeel besloten vennootschappen. Geografisch zien we een concentratie van faillissementen in het zuidoostelijke deel van het land, waar veel toeleveranciers aan de auto- en elektronica-industrie gevestigd zijn.

Het huidige ondernemingsklimaat

Finland is een kleine, open economie, en wordt bijgevolg hard getroffen door de wereldwijde crisis. Er zijn een aantal factoren, dat de negatieve gevolgen van de wereldwijde recessie op de economie kunnen opvangen, zoals: het overschot op de lopende rekening, de gezonde toestand van het pensioenstelsel en overheidsstimulansen zoals investeringen in infrastructuur en renovatie/bouw, belastingverlagingen en meer bedrijfsfinancieringen door de Finse exportkredietinstelling. Deze kunnen echter geen negatief resultaat voorkomen, om de eenvoudige reden dat de economie sterk afhankelijk is van de export. Verwacht wordt dat het bbp dit jaar met 6,5% zal krimpen. In februari viel de industriële productie met 33% terug tov februari vorig jaar, en voor heel 2009 zal de daling naar verwachting 15% bedragen. Alle belangrijke exportsectoren - productie van elektronica, machines en papier - worden geconfronteerd met afnemende volumes. Het kritieke probleem is de omvang van de orderportefeuilles. In de metaalverwerkende industrie reiken de langste orderportefeuilles slechts tot het eerste kwartaal van 2010. De meeste bedrijven geven aan dat 10-20% van hun bestaande orders onderhevig is aan het risico van annulering. De bouwactiviteit is sterk gedaald omdat er vrijwel geen nieuwe projecten worden gestart. Dit zal leiden tot hevige concurrentie in de renovatie- en bouwsector, die in bepaalde mate door de overheid wordt gesubsidieerd in het kader van haar stimuleringspakket.

Finse banken staan er over het algemeen beter voor dan hun Scandinavische burens vanwege de lage wanbetalingspercentages en de geringere blootstelling aan de Baltische risico's. Toch hebben zij hun kredietbeleid aangescherpt, zodat veel bedrijven nu ook worden geconfronteerd met strengere kredietvoorwaarden of zelfs kredietschaarste. De banken zijn geenszins bereid om bouw- en risicokapitaalprojecten te financieren. Een grote bank heeft aangekondigd dat zij haar zakelijke klanten zal indelen in twee segmenten en dat ze alleen met de klanten in één van deze segmenten opnieuw zal onderhandelen over de voorwaarden van haar krediet. In het eerste kwartaal van 2009 lag het aantal faillissementen 17% hoger dan in het eerste kwartaal van 2008. De grootste stijging werd vastgesteld in de bouwsector. Daar nam het aantal faillissementen met 25% toe tegenover vorig jaar en verwacht men nog een verdere stijging.

De vooruitzichten voor Finland

De kortetermijnvooruitzichten voor de Finse economie zijn niet goed. De werkloosheid zal naar verwachting oplopen tot 9% in 2009 en 10% in 2010. Voor sommige particuliere huishoudens zullen de schulden in verband met huisvesting een ernstig probleem vormen. Overheidsmaatregelen om de binnenlandse economie te stimuleren zullen geen blijvend positief effect hebben daar de economie te afhankelijk is van de buitenlandse vraag. De recessie zal een impact hebben op alle handelssectoren. Een industrie die zwaar getroffen zal worden, is de pulp- en papierindustrie, waar er al massale herstructureringen aan de gang zijn vanwege de hoge arbeidskosten en grondstofprijzen.

Het huidige ondernemingsklimaat

Na een economische groei van 3,2% in 2008, wordt voor 2009 een bbp-krimp van 2% tot 3% voorspeld. In maart 2009 nam de Tsjechische industriële productie met 17,5% tegenover vorig jaar af. In dezelfde periode daalde de waarde van nieuwe bestellingen in de orderportefeuilles van bedrijven met 16,7%, terwijl de exportorders met 15,5% afnamen. De afgelopen jaren werd de Tsjechische groei vooral gedreven door de export en deels ook door de binnenlandse consumptie. De export is echter snel beginnen te dalen als gevolg van de teruggelopen vraag vanuit EU-landen, die in het verleden goed was voor 80% van de Tsjechische uitvoer (inclusief 32% naar Duitsland). Daarnaast doet de stijgende werkloosheid de binnenlandse consumptie afnemen.

Bijgevolg zijn het de sterk op de export gerichte bedrijven in de autosector, machine-industrie, chemische sector, transportsector, textielsector en meubelsector die de grootste problemen ondervinden. Ook de metaal- en staalsector staat dit jaar onder extreme druk als gevolg van de teruglopende vraag, de grote voorraden uit het tweede en derde kwartaal van 2008 en de grote prijsdalingen (met 30%). In de bouwsector is de waarde van geplande gebouwen met 27% gedaald en is het aantal nieuwe bouwvergunningen voor flats met 30% j-o-j afgenomen in het eerste kwartaal van 2009.

Wij zien dat banken hun kredietvoorwaarden aanscherpen. Dit heeft tot gevolg dat het voor Tsjechische bedrijven uiterst moeilijk is om nieuwe financieringen te krijgen. Veel van die bedrijven worden nu geconfronteerd met een kredietchaarste en/of strengere kredietvoorwaarden. We hebben ook vastgesteld dat de liquiditeit van factoringbedrijven afneemt.

Tsjechische ondernemingen zijn blootgesteld aan valutarisico's (vooral een probleem voor importeurs), maar voorlopig schommelt de Tsjechische kroon minder sterk ten opzichte van de Amerikaanse dollar en de euro dan de Poolse zloty en Hongaarse forint.

De vooruitzichten voor Tsjechië

We verwachten dat het aantal faillissementen in de Tsjechische Republiek dit jaar met 15% tot 20% zal toenemen tot ongeveer 1700. De sectoren waar de meeste slachtoffers zullen vallen, zijn de transport-, bouw-, textiel- en staalsector, evenals de toeleveranciers aan de auto-industrie. Bedrijven die niet snel reageren op de veranderende omgeving door hun vaste kosten te verlagen, andere exportbestemmingen te zoeken, hun voorraden te beperken en hun schulden af te bouwen of te herstructureren, zullen volgens ons met liquiditeitsproblemen worden geconfronteerd.

Maar er zijn ook enkele kansen in het huidige klimaat. Zo heeft de EU fondsen opzijgezet voor verbeteringen in de infrastructuur, wat goede vooruitzichten biedt voor de bouwsector. Daarnaast blijft Tsjechië een concurrerende en aantrekkelijke bestemming, met lage arbeidskosten, voor West-Europese bedrijven die willen uitbesteden.

Het huidige ondernemingsklimaat

De economische activiteit kende jarenlang een gestage groei, maar voor 2009 wordt verwacht dat de bbp-groei met ongeveer 2,6% zal krimpen. In het eerste kwartaal van 2009 daalde het indexcijfer van de industriële productie met 22,9% tegenover vorig jaar. In dezelfde periode daalde de productie in de verwerkende industrie met 25,7%, in de elektriciteits- en gaseconomie met 9,9% en in de mijnbouwsector met 2,3%. De scherpste dalingen werden genoteerd in de productie van:

- elektrische apparatuur (44,9%),
- transportmiddelen (40,9%),
- metalen in primaire vorm en producten van metaal (uitgezonderd machines en apparaten) (29,8%),
- chemicaliën en chemische producten (29,3%),
- producten van rubber en kunststof, en andere niet-metaalhoudende minerale producten (27,2%),
- machines en apparaten (24,1%), en
- textiel, kleding, leder en aanverwante producten (23,7%).

De verzwakking van de valuta's in buurlanden die nog niet tot de eurozone behoren, heeft de Slowaakse detailhandel getroffen omdat deze waardedalingen het voor Slowaken interessanter hebben gemaakt om inkopen te doen in het buitenland.

In 2008 vormden de investeringen in vaste activa de sterkste bbp-component, maar de algemene vertraging van de economische activiteit, de verstrenging van de kredietvoorwaarden en het tanende investeerdersvertrouwen zullen vermoedelijk tot een forse daling leiden van de investeringen in 2009. Deze daling houdt ook verband met de hogere financieringskosten die het gevolg zijn van de financiële crisis. De krimpende wereldhandel sleurt exportgerichte bedrijven mee omlaag. Slowakije is zwaar getroffen door de economische achteruitgang van Duitsland en Tsjechië, die zijn belangrijkste handelspartners zijn.

De vooruitzichten voor Slowakije

Wij verwachten dat het aantal faillissementen in Slowakije dit jaar met maar liefst 20 tot 25% zal stijgen tot ongeveer 650, terwijl er vorig jaar nog een daling was. De sectoren waar de meeste slachtoffers zullen vallen, zijn de transport-, bouw-, textiel- en staalsector, evenals de sector van toeleveranciers aan de auto-industrie. Bedrijven die niet snel reageren op de veranderende omgeving door hun vaste kosten te verlagen, andere exportbestemmingen te zoeken, hun voorraden te beperken en hun schulden af te bouwen of te herstructureren, zullen met liquiditeitsproblemen worden geconfronteerd.

Maar er zijn ook enkele kansen in het huidige klimaat. Slowakije is een van de weinige Oost-Europese landen die erin geslaagd zijn de euro in te voeren. Dit maakt zakendoen in dit land veiliger en voorspelbaarder. Daarnaast blijft Slowakije een concurrerende en aantrekkelijke bestemming, met lage arbeidskosten, voor West-Europese bedrijven die willen uitbesteden.

Het huidige ondernemingsklimaat

De Roemeense economie heeft een harde landing gemaakt na de hoge groeicijfers van de afgelopen jaren, die het resultaat waren van een overmatige opstapeling van in vreemde valuta luidende schuld door de particuliere sector. Vorig jaar nog groeide de economie met 7,1%, maar voor dit jaar verwacht het Internationaal Monetair Fonds (IMF) een negatieve groei van 4%. De werkloosheid stijgt snel en jaren van laks begrotingsbeleid hebben geleid tot een fragiele en onevenwichtige nationale economie. De slechte overheidsfinanciën, het hoge tekort op de lopende rekening en de onrust op de wereldwijde markten hebben de leu verzwakt, die al gedevalueerd is ten opzichte van de euro en de Amerikaanse dollar. Om de scherpe daling van kapitaalinstromen en de ongunstige ontwikkeling van de betalingsbalans en het begrotingstekort aan te pakken, heeft Roemenië ingestemd met een enorme noodlening van het IMF en de EU (20 miljard euro).

Een verdere devaluatie van de leu is waarschijnlijk. Dit zou nadelig zijn voor zowel importeurs als het particuliere bedrijfsleven met zijn in vreemde valuta luidende schulden, en zou het voor buitenlandse bedrijven moeilijker maken om op de Roemeense markt te concurreren. In februari daalde het tekort op de handelsbalans met 51,2% als gevolg van een forse terugval van de invoer ten opzichte van de uitvoer.

Ondanks de hoge groei in 2008 vertoonde de economie toen al tekenen van verzwakking. In 2008 waren er 14.157 faillissementen, wat 126% meer was dan in 2007. Verwacht wordt dat dit aantal in 2009 zal verdubbelen of zelfs verdrievoudigen. In vergelijking met de eerste maanden van 2008 is het aantal gemelde betalingsachterstanden met meer dan 500% toegenomen. Met name bedrijven die sterk rekenen op bankkredieten hebben moeite om hun facturen te betalen omdat de bancaire kredietverlening is opgedroogd.

De vooruitzichten voor Roemenië

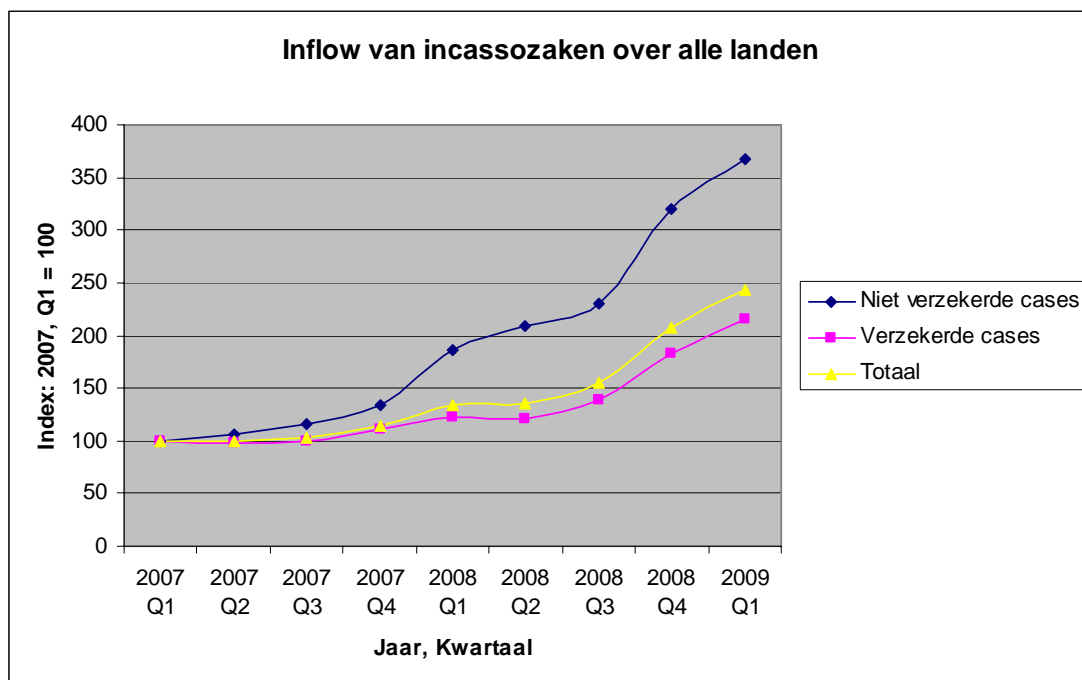
Het kortetermijnperspectief voor Roemenië is zeer somber, waarbij verwacht wordt dat de werkloosheid verder zal stijgen en de binnenlandse vraag zal afnemen. In de eerste twee maanden van dit jaar liep de industriële productie met 11,6% terug, en Renault heeft net bekendgemaakt dat het besloten heeft een deel van zijn productie in Roemenië naar Frankrijk te verhuizen om in eigen land banen te redden. De wereldwijde economische crisis kan andere grote buitenlandse investeerders in Roemenië op dezelfde gedachten brengen, wat de economische ellende in het land aanzienlijk zou doen toenemen.

Zoals gezegd is het aantal faillissementen al hoog en dit zal naar verwachting verder toenemen. Tegen deze achtergrond kunnen we enkel maar aanraden de komende maanden uitermate voorzichtig te zijn bij het aanbieden van handelskredieten aan Roemeense bedrijven. Het risico is vooral groot in sectoren zoals de bouw en de staal- en metaalindustrie, maar er zijn ook aanzienlijke risico's in alle andere handelssectoren, vooral bij bedrijven die een zware schuldenlast torsen.

Atradius Collections signaleert forse toename aantal incassozaken

Atradius Collections, dat zowel voor kredietverzekerde klanten incassozaken int als voor niet-verzekerde klanten incassozaken invordert, heeft het aantal cases het laatste jaar enorm zien toenemen. In het eerste kwartaal van 2009 lag de waarde van de aan Atradius Collections toevertrouwde incassozaken 109 indexpunten hoger dan in het eerste kwartaal van 2008.

In de onderstaande grafiek zien we dat het aantal niet-verzekerde incassozaken veel sterker is toegenomen dan het aantal verzekerde incassozaken, namelijk met 181 indexpunten sinds het eerste kwartaal van 2008.

Dit verschil weerspiegelt in grote mate het voordeel voor verzekerde Atradius-klanten van het systeem voor vroegtijdige waarschuwing. Dit systeem, dat een integraal onderdeel is van onze risicoverzekeringsdiensten, behoedt de klanten voor risico's die hoogstwaarschijnlijk tot een verlies leiden.

Wij verwachten dat het aantal ingediende incassozaken de komende maanden verder zal stijgen, en wel om twee belangrijke redenen. Nu er kredietbeheerafdelingen bestaan die zich gericht focussen op het behoud van de cashflow tijdens de huidige recessie, is er een tendens om de inning/invordering van uitstaande schulden in een vroeger stadium over te laten aan externe incassobureaus, zeker nu het aantal faillissementen fors toeneemt.

Atradius Copyright. Hoewel we al het noodzakelijke hebben gedaan om te verzekeren dat de informatie in dit rapport verkregen is van betrouwbare bronnen, kan Atradius niet verantwoordelijk gesteld worden voor fouten of omissies, of voor de resultaten bekomen door gebruik van deze informatie. Alle informatie in dit document wordt gegeven "zoals ze is", zonder garantie op volledigheid, accuraatheid, tijdsgenauwheid. In geen geval zal Atradius, haar gerelateerde partners of corporaties, of de partners, agenten of werknemers hiervan verantwoordelijk kunnen gesteld worden voor elke genomen beslissing of actie die zij zouden nemen op basis van de in dit rapport verstrekte informatie noch voor om het even welke andere schade, zelfs wanneer vooraf geïnformeerd over de mogelijke negatieve gevolgen.